

éppen könnyű feladat, a törvények és rendeletek megalkotásánál, a pereknek valóságos termelésétől tartózkodni. Néha még áldozatok árán is érdemes a perek keletkezésének útját vágni, — tudniillik akkor, ha nyilvánvaló, hogy a perek megakadályozása érdekében hozott áldozat aránytalanul kisebb a perek áradatában rejlő veszedelemtől. Óvakodjunk a pertermelő jogszabálygyártástól.

A perköltség és ítéleti illeték biztosítása a magyar nemzetközi perjogban.

Irla: Dr. Szász István egyetemi m. tanár, az igazságügyminisztériumba beosztott kir. törvényszéki bíró.

(Folytatás.)

7. Az előadottak értelmében az eddig rendelkezésemre álló adatok szerint jelenleg mentesek a perköltségbiztosíték alól:⁴⁷⁾

I. Korlátlanul:

A. Szerződés alapján:

1. *Olaszok* (1927: I. t.-c.),
2. Az 1890: XXXV. t.-cikk (56. cikk 2. bek.), 1928: III. t.-c. (55. cikk 4. §.) és 1928: IV. t.-c. (55. cikk 4. §.)-be iktatott *berni egyezmények* értelmében a nemzetközi fuvarozási szerződések alapján indított kereseteknél az említett egyezményekben nem részes államok honosai is.
3. A *dunai hajózással kapcsolatos peres ügyekben* (1923: XIV. t.-c. 31. cikk) és (54.807/1922. I. M. Ig. Közl. 552. l.).

B. Viszonossági gyakorlat alapján:

1. *Oszttrákok* (1600/1915. I. M. Ig. Közl. XXIV. 51. l.).⁴⁸⁾ *Portugálok* (10.819/1932. I. M. Ig. Közl. 107. l.) *Perzsák* (736/1925. I. M.) — ezekre vonatkozóan a viszonosság fennforgása az igazságügyminisztérium vonatkozó nyilatkozataiból következik.⁴⁹⁾

⁴⁷⁾ Ez az összeállítás nem tart igényt a teljességre, mert nem sikerült minden államból pontos adatokat szerezni. Amennyire lehetett, mégis igyekeztem teljes lenni s adataim legnagyobbbrészt hiteles megállapításokon nyugszanak.

⁴⁸⁾ A 36.452/1920. I. M. szerint a viszonosság a háború után is fennáll. Pd. VI. 35. és 1914: XLII. 4. c.

⁴⁹⁾ 48.200/1926. I. M. rendelet (Ig. Közl. XXXV. 183. l.) 59.832/1926. I. M. rend (Ig. Közl. XXXV. 205. l.), 62.208/1926. I. M. rend. (Ig. Közl. XXXVI. 1. l.), 1600/1930. I. M. rend. (Ig. Közl. XXXIX. 24. l.), 20.048/1930. I. M. rend. (Ig. M. rend. (Ig. Közl. XXXIX. 74. l.)

2. *Egyiptomiak* (preuss. I. M. Bl. 1923. 166. l.), a *Chileiek* (1902. évi augusztus hó 28-iki Pp.), *Olaszok, Péruiaiak* (Lehmann és Krauss: id. m. 61. l. 45. j.), *Szovjet-Oroszok* (a moszkvai német követség értesítése a Jurist. Wochenschriftben. 1924. 1576. l.), — ezekre vonatkozóan az igazságügyminisztérium a korlátlan viszonyosság fennforgását nem állapította meg, mint-hogy azonban ezeknek az államoknak jogszabályai a perköltség-biztosíték adását nem rendelik s bíróságaik sem kívánják azt, a viszonyosságot korlátlanul fennállónak kell tekinteni.

II. Csak bizonyos esetekben vannak mentesítve:

A. Szerződés alapján:

1. *A hágai egyezményben (1909: XIV. t.-c.) részes államok polgárai:*⁵⁰⁾ *Belgák, Dánok, Danzig Szabad Város polgárai, Lengyelek, Luxemburgiak* (22500/909. I. M. Ig. Közl. XIX. 154. l.), *Marokkó spanyol védnökség alatt álló területe* (11.347/1925. I. M. Ig. Közl. XXXIV. 47. l.), *Németalföldiek* (átutazó kivándorlók korlátlanul,⁵¹⁾ *Németek, Norvégok, Olaszok* (korlátlanul 1927: I. t.-c. alapján), *Spanyolok, Svájciak, Svédok, Jugoszlávok* (1930: XXXIX. t.-c. 15. cikk és 20.048/1930. I. M. rend. Ig. Közl. 74. l.), *Cseh-Szlovákok* (59.832/1926. I. M. rendelet, Ig. Közl. 205. l.), *Esztek* (1.600/1930. I. M. rend. Ig. Közl. 24. l.), *Finnek* (62208/1926. I. M. Ig. Közl. XXXVI. 1. l.) és *Lettek* (20.048/1930. I. M. rend. Ig. Közl. 74. l.),⁵²⁾ — de csak: a) ha szegénységi jogon perelnek (ekkor bárhol is van a lakóhelyük, de csak a perköltségbiztosíték tekintetében mentesek, az ítéleti illeték biztosítása tekintetében nem), b) ha nem szegénységi jogon perelnek, csak ha valamelyik hágai állam területén van a lakóhelyük, ekkor azonban az ítéleti illeték biztosítása alól is mentesek. — Litvánia csatlakozása a hágai egyezményhez folyamatban van. (46.431/1926. I. M.).

2. *Románok* — ha szegénységi jogon perelnek, vagy Magyarországon vagy Romániában van a lakóhelyük (1925: VI. t.-c. 2. c.).

B. Viszonyosság alapján:

1. *Ha rendes lakóhelyük Magyarországon van, az Amerikai Egyesült Államok következő államaiban illetőséggel bíró polgárai:* Alabama, Arizona, Arkanzas, California, Colorado, Dele-

⁵⁰⁾ A palesztinai jog szerint a belföldi felperesek is kötelesek a peresített érték 2%-át biztosítékul letenni a bírósági illeték fedezése céljából. Ugyanígy biztosítaniok kell a fellebbező félnek a fellebbezési költségeket. (67.969/1928. I. M.).

⁵¹⁾ Leske-Loewenfeld: id. m. 1930. I. 300. l. — 1869. évi júl. 15-iki törvény 17. cikk.

⁵²⁾ Bulgária és Litvánia csatlakozása folyamatban van (41.332/1931. I. M. és 46.431/1926. I. M.).

ware, Georgia, Illinois, Indiana, Iowa, Kentucky, Maine, Maryland, Massachusetts, Minnesota, Missouri, Montana, Nebraska, Nevada, New-Hampshire, New-Jersey, New-Mexico, New-York, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island, South Carolina, Utah, Washington, Wisconsin, Wyoming, Idaho, North Dakota, South Dakota (50094/1924. Ig. Közl. 214. l. és 28.932/1925. Ig. Közl. 171. l.);⁵³⁾ *Paraguayak* (Borchardt, Handelsgesetze des Erdballs. IV. Paraguay. 11. l.; *Uruguayiak* (Borchardt: id. m. 17.,⁵⁴⁾ *Monacoiak* (Pp. 259., 260. §§., 42.023/1925. I. M.), *a legtöbb svájci kanton polgára* (Leske-Loewenfeld: id. m. 1930. I. 242. l.); *Norvégek* (U. ott. 488. l.).

2. *Ha lakóhelyük a magyar perbiróság hivatali kerületében van, korlátlanul: Argentinaiak* (Pp. 85. cikk. Stein-Jonas §. 110. 56. jegyzet).

3. *Ha állandó lakóhelyük Magyarországon vagy itt lefoglalható vagyonuk van: Angolok* (34.930/1930. I. M. Ig. Közl. 107. l.), *Kanadaiak* (4011/1927. I. M.).

4. *Ha Magyarországon elegendő ingatlanuk van: Törökök* (30.110/1925. I. M. Ig. Közl. 146. l.), *Kínaiak* (7280/1931. I. M. Az 1920. nov. 14. és 1921. január 6-iki Pp. 123. cikk, mely azonban átdolgozás alatt áll), *Cubaik* (Lehmann és Krauss id. m. 66. l.), *Spanyolok*, (Leske-Loewenfeld 1. kiad. I. 637. l.), *Belgák és Franciák*⁵⁵⁾ (Code Civil 16., Code proc. civil. 166., 167.), *Luxemburgiak*, *Esztek és Lettek* (a még hatályban levő régi orosz Pp. 571. §.), *Haitiak* (1921. évi júliusi Pp. 167. c.), *Litvánok* (5487/1929. I. M.), *Bolgárok* (Leske-Loewenfeld id. m. I. 1930. 573. l.).

5. *Kereskedelmi ügyekben (váltóügyekben is: Haitiak* (Pp. 167. c.), *Belgák* (423. code de procéd. civil).⁵⁶⁾

6. *Általában azokban a különös perekben, amelyekben a felperes államának törvényei értelmében külföldi honos felperestől biztosíték nem követelhető, például: okirati, váltó és csekk-perekben. nyilvános felhívás folytán megindított keresetnél és a magyar telekkönyvbe bejegyzett jogok tárgyában indított perben: Németek* (ha nincs is hágai államban a lakóhelyük s nem szegényjogon perelnek (Pp. 110. §.), *Memeliek és Danzig polgárai* (ahol német Pp. van érvényben); visszkereset esetében, értékpapirokra, rendeleti papirokra vonatkozó perekben, váltóperekben, nyilvános bírói felhívás alapján indított perekben: *Japánok* (28.651/1927. I. M.); váltóperekben: *Norvégek*;

⁵³⁾ Bp. 10.855/1925. és v. ö. Löw.Tibor Ptjt. VII. 25.

⁵⁴⁾ Paraguay és Uruguay törvényei szerint a külföldiek és bel-földiek csak akkor tartoznak biztosítékot adni, ha lakóhelyük külföldön van.

⁵⁵⁾ Franciaországgal polgári jogsegélyegyezmény áll tárgyalás alatt.

⁵⁶⁾ Lehmann és Krauss: id. m. 65. l.

váltóperekben, házassági perekben, fizetési meghagyásos eljárásban, viszontkereset és nyilvános bírói felhívás alapján indított perekben: *Oszttrákok* (Pp. 57. §.), *Cseh-Szlovákok*.

7. *Azoknak az államoknak szegénységi jogon perlő polgárai, amelyekkel szemben a szegénységi jog tekintetében viszonyosság áll fenn, vagy a szegénységi jogot nemzetközi szerződés biztosítja*, de csak a perköltségbiztosíték alól, ez alól azonban még abban az esetben is, ha a perköltségbiztosíték alóli mentesség tekintetében az illető állammal szemben nem áll fenn viszonyosság. Ez az eset áll fenn például *litvánokkal* szemben, ha nincs Magyarországon ingatlanuk.

A hágai egyezményen kívül (20—23. cikk) biztosítja a szegénységi jogot az Olaszországgal kötött és az 1883. évi XXXIX. t.-c.-be, valamint az 1927. I. t.-c.-be iktatott egyezmények, a Luxemburggal kötött és az 1889. évi XXXVI. t.-c.-be iktatott egyezmény, a Németországgal kötött és 1887. X. t.-c.-be iktatott egyezmény, a Svájjal kötött és az 1884. XXXVI. t.-c.-be iktatott egyezmény, a Jugoszláviával kötött és az 1930. XXXIX. t.-c.-be iktatott egyezmény 12—14. cikkei. Az Ausztriával szemben fennálló viszonyokról az 1600/1915. I. M. (Ig. Közl. XIII. 14. sz. 1. mell. 25. l.) és az 52.703/1924. I. M. sz. rendeletek (Ig. Közl. XXXIII. 213. l.) rendelkeznek.

III. *Nem mentesek a biztosítékadási kötelezettség alól*, ha csak valamelyik, a Pp. 113. §. 2. p., 125., 126. §-ában meghatározott, mentesítő ok nem forog fenn:

1. *Görögök* (21.035/1927. I. M.), Görögországgal (27.778/1930. I. M.), polgári jogsegélyegyezmény áll tárgyalás alatt.

2. *A következő államok polgárai: Abeszinia, Afganisztán, Albánia, Bolivia, Brazília, Costa Rica, San Domingo, Ecuador, Guatemala, Honduras, Liberia, Mexico, Panama, San Salvador, Siam, Venezuela* (Lehmann és Krauss: id. m. 66. l. ezt a német jogra vonatkozóan állapította meg, s ez áll a magyar jogra is), Nansen-útlevéllel ellátott emigráns *Oroszok*.

3. *Az Amerikai Egyesült Államok következő államaiban illetőséggel bíró felperesek: Connecticut, Florida, Luisiana, Michigan, Missisipi, North Carolina, Ohio, Oklahoma, Tennessee, Vermont, Virginia, West Virginia, Kansas* (50.094/1924. I. M. Ig. Közl. 214. l. és 28.932/1925. I. M. Ig. Közl. 171. l.).

Nincs adatom eddig arra, hogy *Nikaragua* és *Columbia* törvényei és bírói gyakorlata értelmében, magyar állampolgár felperes vagy beavatkozó köteles-e biztosítéket adni.